
MÜSTƏQİLLİK İLLƏRİNDƏ AZƏRBAYCAN TELEVİZİYASI

“Biz xoşbəxtik ki, xalqımız azadlığa çıxıbdır. Biz xoşbəxtik ki, bizim özümüzün müstəqil dövlətimiz var. Biz xoşbəxtik ki, Azərbaycan dünya birliyində, dünya dövlətləri içərisində, bütün beynəlxalq təşkilatlarda özünə yer tutub və Azərbaycan hər yerdə böyük gələcəyi olan nüfuzlu bir ölkə, Azərbaycan kimi tanınır. Müstəqil, azad Azərbaycanımıza gözəl gələcəklər arzu edirəm”.

Azərbaycan Respublikasının Ulu Öndəri Heydər Əliyev”.

Müstəqil Azərbaycanın banisi Ulu Öndər Heydər Əliyev bütün sahələrdə olduğu kimi mədəniyyət və incəsənətə də diqqət yetirirdi. Qədim irsin təməlləri üzərində qurulan incəsənətin hər sahəsindəki nailiyyətlər bu gün göz qabağındadır. Müstəqillik dövründə teatrın, kino sənətinin, musiqinin, rəsəməliyin, heykəltəraşlığın gün-gündən inkişafı danılmazdır. Teatr binaların, kinoteatrların, muzeylərin təmiri və yenidən qurulması, sənət adamlarına göstərilən qayğı buna misal ola bilər. Onlarla sənətçi fəxri ad, Prezident təqaüdü, müxtəlif mükafatlar verilməsi sənət adamlarını ruhlandırırdı.

Müstəqillik dövründə əsas incəsənət növlərindən biri hesab edilən televiziya xalqımızın həyatına dərinədən nüfuz etmişdir. Vaxtilə 2 otaqdan ibarət Bakı studiyasında fəaliyyətə başlayan AzTV, indi 3 çəkiliş studiyasından və redaksiya korpusundan ibarət kompleksdir. 800 kvadrat metrlik ən böyük studiya tok-şoular, ictimai-siyasi verilişlər, müxtəlif oyunlar üçün nəzərdə tutulub. 450 kvadrat metrlik ikinci studiya sırf xəbərlər, informasiya proqramları, 290 kvadrat metrlik üçüncü studiya isə “İdman Azərbaycan” kanalı üçündür. Bu gün Azərbaycan Televiziyası Cənubi Qafqazın ən iri teleşirkəti sayılır. Cəmiyyətdə ictimai-siyasi proseslərdəki, milli-mənəvi dəyərlərin təbliğindəki rolunu nəzərə alaraq, Ulu Öndər Azərbaycan Televiziyasını xalqın milli sərvəti adlandırırdı.

Son 25 il ərzində Azərbaycan televiziya məkanını müasirləşmə mərhələsi kimi qiymətləndirmək olar. Televiziya kanalları bu dövr ərzində başdan-başa yenilənib. Verilişlərin maddi-texniki bazası və ideya-bədii məzmunu keyfiy-

yətcə tamamilə modernləşdirilib. Adi pavilyonlar (Studiyalarda quraşdırılmış bütün avadanlıqlar ən müasir, ən son formatdadır) , kameralar, montaj otaqları (rəqəmsal çəkiliş avadanlığı və kompüterlə təmin olunub), bütün cihazlar yenisi ilə əvəz olunub. “Lentsiz texnologiya”ya keçid, kompüter qrafikası tətbiqi 10 ilin uğurlarındandır. Azərbaycan televiziyasının maddi-texniki bazasının müasirliyi insanları maarifləndirir və zövqunu oxşayır.

Bu gün AzTV xalqın çoxəsrlik zəngin mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini beynəlxalq aləmdə təbliği edir. Ölkəmizin üzləşdiyi Qarabağ problemində həqiqətləri beynəlxalq aləmə bu hadisələrlə bağlı filmlərin, ayrı-ayrı proqram və süljetlərin geniş yer aldığı verilişləri dünyaya yaymaqdir. Bu gün Azərbaycan Televiziyası qarşısına Azərbaycanımızı dünya miqyasında layiqincə təbliğ etmək məqsədini qoyub. Azərbaycan televiziyası İnternet şəbəkəsi ilə, peyk rabitəsi vasitəsilə bütün dünyaya yayımlanır. Hazırda Azərbaycan televiziyasının proqramları yerüstü və peyk ötürücüləri vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində, “Türksat” və “SeSat” peykləri vasitəsilə Türkiyə də daxil olmaqla Avropa ölkələri və Asiya qitəsinin əksər ölkələrində yayımlanır. 2006-cı ilin avqustundan başlayaraq Amerika qitəsinə də yayımlanır, ABŞ və Kanada kimi ölkələrdə maneəsiz qəbul edilir.

Televiziya Azərbaycanın mədəniyyəti, siyasəti, ictimai durumu haqqında təsəvvür yaradan bir qüvvədir. Müstəqilliyimiz KİV-nin sayını artırmaqla yanaşı, onun tərkibində inkişafa doğru da dəyişikliklər etdi. Yəni yeni janrlar, formalar tətbiq olundu.

İndi Azərbaycan Televiziyası təkcə maddi-texniki bazasının müasirliyi, istehsal imkanları ilə deyil, rəngarəng verilişləri, sənədli və bədii filmləri, tələtəməşələri, bir sözlə, zəngin fondu ilə də öyünə bilər. Bu fond auditoriyanı maarifləndirir, zövqünü formalaşdırır, onları milli kökə bağlamaq funksiyasını daşıyır. Elm, mədəniyyət, incəsənət xadimləri verilişlərdə ciddi problemlərin müzakirəsinə dəvət olunur.

Bu gün idman kanalında beynəlxalq və ölkədaxili yarış və turnirlər təqdim edilir, çempionatlar canlı yayımlanır. “İdman Azərbaycan” dünyanın hər yerindən bütün növ idman yarışlarını, idman xəbərlərini operativliklə təməşəçilərə çatdırır.

Azərbaycan televiziyası bir çox cəhətdən zəngin olan auditoriyaya malik tələməkəndə fəaliyyət göstərir. Əvvəllər alternativsiz yayım aparən bu televiziya indi müxtəlif statusa malik olan telekanallarla rəqəbət şəraitində çalışır. Bunlardan “İTV” (2005), “İdman Azərbaycan kanalı” (2009), “Mədəniyyət” (2011) kimi dövlət kanalları ilə yanaşı eyni zamanda bir çox özəl kanallar

Bunlardan misal olaraq “Spase” (1997), “Lider” (2000), “ATV” (2000), “Xəzər” (2007) kimi kanalların fəaliyyətini göstərmək olar.

RANS müstəqil yayım və media şirkəti 1994-ci ildə Bakı şəhərində ilk dəfə efirə çıxdı.

2002-ci ilin dekabrından fəaliyyət göstərən “Azad Azərbaycan” televiziya da tamaşaçılar arasında populyar kanallardan biridir. Əsasən əyləncə və şou kanalı kimi formalaşmış “Azad Azərbaycan” universal informasiya proqramına da malikdir.

“Lider” televiziya 2000-ci ilin sentyabrından efirə çıxıb və qısa müddətdə peyk vasitəsilə Avropa və Asiya ölkələrində yayımlanmağa başlayıb. Proqramlarında ictimai-siyasi mövzu, mədəniyyət və idman verilişləri üstünlük təşkil edir.

Bütün yaranan kanalların əsas məqsədi maariflənmə yönü rəyinqli verilişlər hazırlamaqdan ibarət idi. “SPACE”-də “Səhhət”, “Həftə çal çağır”, “LİDER”-də “Kinoman”, “Teatral” kimi mədəni maarif işində müəyyən rol oynayan verilişlər yaranmağa başlandı.

2005-ci ildən Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə şirkət “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə çevrildi.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu islahatlar, uğurlu siyasət televiziya kanallarının fəaliyyətində də öz əksini tapır. Eyni zamanda dövlət başçısının birbaşa qayğısı televiziya kanallarımızın gündən günə inkişafında əksini tapır. Hər il dövlət büdcəsindən ayrılan maddi dəstək Prezident İlham Əliyevin mədəniyyətimizə qayğısının daha bir təzahürüdür.

Bugün Azərbaycan televiziya yeni sistem yaratmaq sahəsində irəliyə doğru addımlayır. Təbii ki müsbət uğurlarımızla yanaşı müəyyən nöqsanlarımız da var. Ancaq ümid edirik ki gələn illər ərzində telekanallarımız nəinki Azərbaycan daxilində, eyni zamanda dünya kanalları ilə mübarizəyə qoşulub ən öndə gedən kanallardan olacaq.

“Azərbaycan radio və televiziya məhsuldar və şərəfli inkişaf yolu keçmişdir. Milli radio və televiziya fəaliyyət göstərdiyi bütün dövrlərdə Azərbaycan ədəbi dilinin yaranması və inkişafında, xalqımızın maariflənməsində, milli mədəniyyətimizin, ədəbiyyatımızın təbliğində, dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyalarının yayılmasında əvəzsiz rol oynamışdır”.

İlham Əliyev. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Açar sözlər: Heydər Əliyev, incəsənət, mədəniyyət, televiziya, informasiya.

ƏDƏBİYYAT

1. Kərimova A. Azərbaycan televiziyasının beynəlxalq əlaqələri. – Bakı, 2008.
2. Rzayev O. Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikası incəsənəti. – Bakı, 2009
3. Səmədli Z. Müasir beynəlxalq münasibətlərdə türk dövlətlərinin rolu. – Bakı, 2005.
4. Quliyev E. Televiziya iki əsrin ayrıcında. – Bakı, 1993.
5. Dadaşov A. Müstəqillik dövrünün dramaturgiyası. – Bakı, 2005.

Aйгюн Аббасова (Азербайджан)

Azerbaidzhanское телевидение в годы независимости

Массовая коммуникация – процесс распространения информации (знаний, духовных ценностей, моральных и правовых норм и т.п.) с помощью технических средств (пресса, радио, телевидение и др.) на численно большие, рассредоточенные аудитории. Массовая информация – это социальная информация, передаваемая широким аудиториям, рассредоточенным во времени и пространстве с помощью искусственных каналов.

Ключевые слова: Гейдар Алиев, искусство, культура, телевидение, информация.

Aygun Abbasova (Azerbaijan)

Azerbaijani television in the years of independence

Mass communication is the process of disseminating information (knowledge, spiritual values, moral and legal norms, etc.) by means of technical means (press, radio, television, etc.) to numerically large, dispersed audiences. Mass information is social information transmitted to wide audiences, dispersed in time and space through artificial channels.

Key words: Heydar Aliyev, art, culture, television, information.